

ABSTRAKT

Východiska: Konzumace alkoholu těhotnými ženami je v evropském i celosvětovém měřítku častým jevem. Důsledky užívání alkoholu se mohou u plodu projevit v podobě fetálního alkoholového syndromu (FAS) či poruch fetálního alkoholového spektra (FASD) a jsou natolik závažné a časté, že je za potřebí věnovat problematice užívání alkoholu v těhotenství zvýšenou pozornost.

Cíle: Cílem práce bylo zjistit výskyt problémového užívání alkoholu u těhotných žen, které v rámci prenatalní péče navštěvují těhotenské poradny Gynekologicko-porodnické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze a popsat, jakým způsobem vnímají téma užívání alkoholu v těhotenství a přinést tak poznatky o této problematice.

Použité metody: V měsících leden až duben roku 2021 byl uskutečněn sběr dotazníků AUDIT v rámci těhotenských ambulancí Gynekologicko-porodnické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze. V lednu 2021 byly provedeny s těhotnými ženami polostrukturované rozhovory. Výzkumný soubor tvořilo 257 těhotných žen v ukončeném 27.-38. týdnu těhotenství. S 15 náhodně vybranými těhotnými ženami z výzkumného souboru byly provedeny polostrukturované rozhovory. Shromážděná data byla zpracována a popsána pomocí grafů a tabulek. Data získaná prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů byla zpracována pomocí tematické analýzy.

Výsledky: Dle výsledků dotazníku AUDIT bylo z celkového vzorku 257 těhotných žen nalezeno 48 (18,6 %) těhotných žen, které užívají v těhotenství alkohol problémově. Abstinenci v těhotenství uvedlo 111 (43,2 %) těhotných žen a zbývajících 143 těhotných žen (56,8 %) uvedlo užívání alkoholu v určitém množství. Prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů byly popsány postoje a názory 15 těhotných žen na téma užívání alkoholu v těhotenství. Těhotné ženy často uváděly abstinenci v těhotenství, nebo užívání alkoholu pouze příležitostně. Těhotné ženy převážně uváděly, že bezpečná dávka alkoholu v těhotenství neexistuje. Některé těhotné ženy naopak uvedly, že určité dávky alkoholu v těhotenství považují za bezpečné. Nejčastějším zdrojem informací týkajících se konzumace alkoholu v těhotenství byl pro ženy byl internet a blízké osoby v jejich okolí. Těhotné ženy také zmiňovaly rozpor mezi radami od svých blízkých a převažujícím doporučením v těhotenství abstinovat. V rozhovorech zazněly názory, že společnost těhotnou ženu, která užívá alkohol odsuzuje. V jiném případě byl vyjádřen názor, že naše společnost je vůči užívání určitých dávek alkoholu v těhotenství tolerantní.

Závěr: Práce přinesla poznatky o výskytu problémového užívání u těhotných žen a názorech těhotných žen na téma užívání alkoholu v těhotenství.

Klíčová slova: alkohol, těhotenství, fetální alkoholový syndrom (FAS), poruchy fetálního alkoholového spektra (FASD)